

EKONOMİK VE SOSYAL DÜŞÜNCE ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME VAKFI (ESAGEV) HABER BÜLTENİ

Sayı V-Şubat. (Ayda bir kez yayımlanır)

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

İÇİNDEKİLER

- Makroekonomik Gelişmeler
- Dış Politika Gelişmeleri
- ESAGEV'den Haberler



IMF Madde IV Değerlendirme Raporu

Şubat ayında açıklanan raporda 2016 yılı ekonomik büyümesinin yüzde 2,7; 2017 yılı büyümesinin ise yüzde 2,9 olması beklenmektedir. Raporda, bu büyüme oranlarında aşağı yönlü risklerin kuvvetli olduğu vurgulanmıştır. Büyümenin temel olarak iç tüketimden kaynaklandığı, bunun da çoğunlukla kamu kesimi harcamaları ve asgari ücretlerdeki artışlardan dolayı olduğu ifade edilmiştir. Buna karşın, siyasi belirsizlik, şirketlerin karlılığı ile kredi hacmindeki sorunlar ve turizmdeki sert düşüşler yatırımlar ve net ihracat rakamlarına ağır darbe vurmuştur. Raporda, parasal duruş ve makro-ihtiyati tedbirlerdeki belirgin gevşemeye rağmen kredi genişlemesindeki yavaşlamanın sürdüğü, çıktı açığının artmaya devam ettiği ve fakat enflasyonun hedefin üstünde kaldığı belirtilmiştir.

Raporda, 2017 yılında bir takım mali tedbirlerin alınması gerektiği, takip eden yıllarda ise dış ticaretteki bozukluk ve hedefin üstünde kalan enflasyon sebebiyle sıkılaştırmanın gerekli olduğu vurgulanmıştır. Para politikasının sadeleştirilmesine devam edilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Yapısal reformların, özel kesim tasarruflarının artırılmasına, iş

ortamının iyileştirilmesine ve kayıt dışılığın azaltılmasına odaklanması önerilmiştir.

Yatırım Yapılabilir Kredi Notunun Kaybedilmesinin Ardından TL'nin Değer Kazanması

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ocak sonunda Türkiye'nin 'BBB-' ile yatırım yapılabilir seviyede olan kredi notunu 'BB+' ile spekülasyon seviyeye indirdi. Kararın öncesinde, dolar kurunda Not indirimi baz senaryo olarak belirlenmiş, piyasanın önemli bir kısmı tarafından beklenmekteydi. Bu nedenle, yatırım yapılabilir seviyede olan kredi notunun kaybedilmesinin TL üzerindeki etkisi sınırlı oldu. TL'deki değerlenmenin bir diğer nedeni ise Merkez Bankasının aldığı önlemler oldu. Merkez Bankası Ocak ayı ortalarından başlayarak aktif müdahaleye yöneldi. Önce sadece gecelik borç verme imkânını sağlayıp ortalama fonlama faizini yükseltmeyi, daha sonra geç likidite penceresi fonlamasını kullanarak bankaları buraya yönlendirmeyi deneyen Merkez Bankası, 25 Ocak günü gecelik borç verme faizini yüzde 8,5'den 9,23'e ve politika faizi yerine ikame ettiği geç likidite penceresi faizini de yüzde 10'dan 11'e yükseltti. Bu gelişmeler sonucunda, 2016 yılı sonunda yüzde 8,3 olan TCMB ortalama fonlama faizi, Şubat sonu itibarıyla yüzde 10,4 seviyesine yükselmiştir. Bunun neticesinde TL, yatırım yapılabilir kredi notunun kaybedilmesinin ardından yüzde 7 civarında değerlenmiştir.

Ocak Ayı Enflasyonu Beklentileri Aştı

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Ocak ayında TÜFE %2,46, Yurtiçi-ÜFE %3,98 artış gösterdi. Böylece 12 aylık enflasyon TÜFE'de %9,22'ye, ÜFE'de %13,69 seviyesine ulaştı.

Enflasyonun artış nedenlerini incelemeye önce iki konunun altını çizmemiz gerekiyor:

- 1) Türkiye %10 psikolojik sınırına TÜFE'de çok yaklaştı, ÜFE'de ise bu sınırı geçti. Bu durum finansal piyasalar için olumsuz bir sinyal, çünkü Türkiye'nin hem büyümesinde sorun yaşanırken bir de enflasyon artışı stagflasyon ile ilgili tartışmaları beraberinde getirebilir.
- 2) Yurtiçi Üretici Fiyatları Endeksindeki hızlı artış, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de gelecekte TÜFE'nin artacağına bir öncü göstergesi.

Ocak ayındaki %2,46'lık TÜFE artışının **1,39** puanının **Gıda ve Alkolsüz İçecekler** kaleminden geldiğini, **0,53** puanının **ulaştırmadan**, **0,27** puanının **konut** kaleminden geldiğini görüyoruz. Gıda'daki artışta Aralık ve Ocak'ta görülen kötü iklim koşulları; ulaştırmadaki artışta ise artan enerji fiyatları ve kur etkili oldu.

Sonuç olarak, Türkiye'nin tekrar enflasyon artışını ekonomik yavaşlama ile birlikte yaşadığı bir döneme girdiğini söyleyebiliriz. Yaşanan kur artışları ve enerji fiyat artışlarının üretici fiyatlarına yansımaları şimdiden görüyoruz.

Ülke	12 aylık veri (%)
Dünya	3,5
Avro Bölgesi	1,1
Gelişmiş Ülkeler	1,4
Gelişmekte Olan Ülkeler	5,0
ABD	1,8
Japonya	-0,1
İngiltere	1,5
Macaristan	-0,1
Endonezya	4,7
Meksika	3,0
Çin	1,8
Rusya	8,5
Brezilya	5,5
Polonya	2,2
Türkiye	9,22

Gelişmekte olan ve gelişmiş olan ülkelerde enflasyonun düşük seyrettiği bir dönemde Türkiye’de enflasyon artışı dikkat çekiyor. Yukarıda önemli ekonomilerde ve Türkiye’ye benzer ekonomilerdeki TÜFE seviyesini görüyoruz.

Yeni ÖTV ve KDV İndirimleri Ekonomiyi Hareketlendirecek mi?

Beyaz Eşya Ürünlerinde ve Bazı Mobilyalarda ÖTV, Nisan Ayı Sonuna Kadar Kaldırıldı

Ekonominin 2016 yılının 3. Çeyreğinde %1,8 daralması ve son çeyreğe ilişkin sinyallerinin de çok pozitif olmaması sonrası Hükümet, tüketim kanalını güçlendirecek pek çok önlem alıyor. Döviz kurunun yükseldiği ve ekonominin yavaşladığı bu dönemde beyaz eşyadaki ve bazı mobilyalardaki ÖTV’nin 30 Nisan’a sıfırlanması da bu kapsamda alınmış bir önlem.

Beyaz eşya satışları Ekim ayında ilk defa düşüş göstermişti (-%0,2). ÖTV sıfırlanmasından kaynaklanan vergi kaybının, satışlardaki muhtemel artışlar sayesinde tahsil edilecek KDV ile karşılama ihtimali oldukça kuvvetli bir ihtimal.

İnşaat Sektöründe KDV İndirimleri

Ekonominin anahtar sektörlerinden konutta satışları ve üretimi artırarak ekonomiyi hızlandırmak için Hükümet Şubat ayında konut sektörünü destekleyen önemli vergi kararları aldı. Buna göre, binde 9,48 olan satış sözleşmelerine ait damga vergisi oranı sıfırlandı. Yeni yapılacak evlerde kombi, radyatör, küvet gibi ürünlerde yüzde 18 olan KDV yüzde 1’e indi. **Maliye Bakanlığı, müteahhitlerin bu eşyaya ilişkin ödedikleri KDV’nin yüzde 17’sini iade edecek.** Bu indirimin yeni ev fiyatlarına yüzde 1 ila 1.5 düşüş olarak yansımaları bekleniyor.

Böylece, hem damga vergisindeki yaklaşık 1 puanlık vergi sıfırlaması ile birlikte inşaat malzemelerindeki verginin de %1’e düşürülmesi konut fiyatlarında %2,5 civarında bir indirim öngörülmüyor.

Hem Beyaz Eşya ve Mobilyalardaki hem de Konut alanındaki vergi indirimlerinin ekonomik büyümeye tüketim kanalından katkılarını ESAGEV olarak izlemeye devam edeceğiz.

Varlık Fonu

Ağustos 2016’da çıkarılan 6741 sayılı Kanunla Başbakanlığa bağlı bir takım şirketleri yönetmek, ana faaliyet konusu fonların kurulması ve yönetimi olan, sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak, yurt içinde kamuya ait varlıkları ekonomiye kazandırmak, dış kaynak temin etmek, stratejik, büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek amacıyla Türkiye Varlık Fonu ve bu fona bağlı alt fonları kurmak ve yönetmek üzere Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi kurulmuştu.

Söz konusu Fona 23.01.2017 tarih ve 29957 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 684 sayılı KHK’nın 9 uncu maddesiyle Türkiye Cumhuriyet Ziraat Bankası AŞ, Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAS), Türkiye Petrolleri AO (TPAO), Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ (PTT), Borsa İstanbul AŞ, Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme AŞ’nin (TÜRKSAT) sermayelerinde bulunan Hazineye ait hisselerin tamamı, Türk Telekomünikasyon AŞ’nin yüzde 6,68 oranındaki Hazineye ait hissesi ile Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün (Çaykur), THY’nin yüzde 49,12, Halkbank’ın yüzde 51,11 hissesinin Varlık Fonu’na devrine karar verdi. Ayrıca mülkiyeti Hazineye ait Antalya, Aydın, İstanbul, Isparta, İzmir, Kayseri ve Muğla’da bulunan bazı taşınmazların tahsislerinin kaldırılarak Türkiye Varlık Fonuna devredilmesi kararlaştırıldı. Bu taşınmazlar devir ve tescil işlemleri tamamlanmaya kadar Maliye Bakanlığı tarafından yönetilmeye devam etmesi kararlaştırılmıştır.

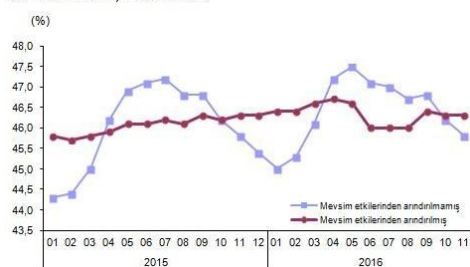
Türkiye Varlık Fonu’nun (TVF), devredilen varlıkların değerlendirme ve denetimine yönelik çalışmaların tamamlanmasını müteakip, bu değerlerin içerisinde bulunduğu bir varlık sepeti oluşturularak önümüzdeki birkaç ay içerisinde sekürütizasyon (menkul kıymetleştirme) için yerli ve yabancı yatırımcıların kapısını çalması bekleniyor.

Seçilmiş Göstergeler

(Bu bölümde Şubat ayı içerisinde TÜİK tarafından yayımlanmış önemli göstergeler hakkında özet bilgilere yer verilmektedir.)

İşgücü İstatistikleri, Kasım 2016

İstihdam oranı, Kasım 2016

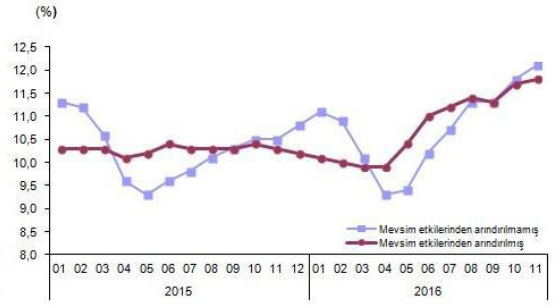


Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2016 yılı Kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 590 bin kişi artarak **3 milyon 715** bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1,6 puanlık artış ile **%12,1** seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 1,9 puanlık artış ile %14,3 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 3,5 puanlık artış ile %22,6 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 1,6 puanlık artış ile %12,3 olarak gerçekleşti.

İstihdam edilenlerin sayısı 2016 yılı Kasım döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 391 bin kişi artarak 27 milyon 67 bin kişi, istihdam oranı ise değişim göstermeyerek %45,8 oldu. İstihdam edilenlerin %18,7'si tarım, %19,6'sı sanayi, %7,4'ü inşaat, %54,2'si ise hizmetler sektöründe yer aldı.

Kayıt dışı çalışanların oranı %33,3 olarak gerçekleşti.

İşsizlik oranı, Kasım 2016



Sanayi Üretim Endeksi, Aralık 2016

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayinin alt sektörleri (2010=100 temel yıllı) incelendiğinde, 2016 yılı Aralık ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %3,4 azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi aynı kaldı. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi ise %0,2 azaldı. Toplamda ise Sanayi üretimi bir önceki aya göre **%0,2 azaldı**.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre ise **%1,3 arttı**

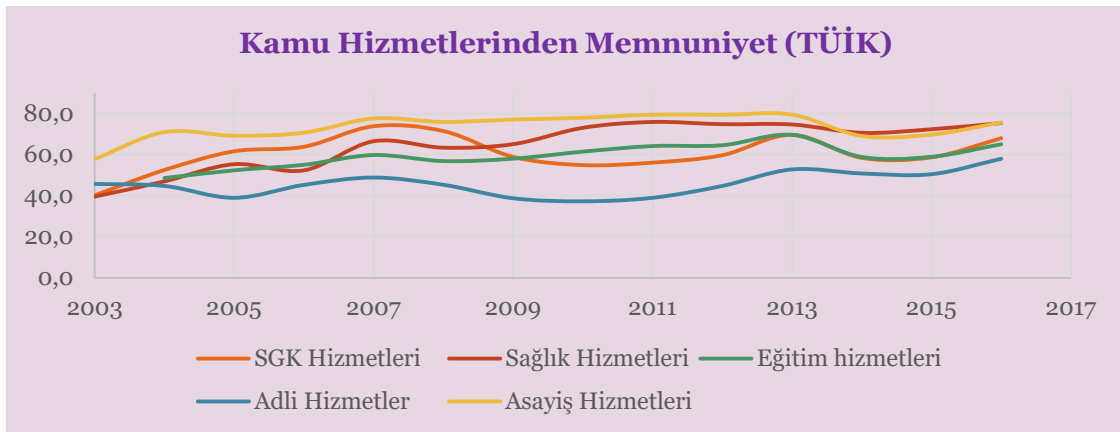
Ekonomik Güven Endeksi, Şubat 2017

Ekonomik güven endeksi Şubat ayında bir önceki aya göre %6,8 oranında artarak 85,7 değerinden 91,5 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, hizmet sektörü, reel kesim (imalat sanayi), inşaat sektörü ve perakende ticaret sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı. Şubat ayında hizmet sektörü güven endeksi 92,9 değerine, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi 106,5 değerine, inşaat sektörü güven endeksi 76,4 değerine ve perakende ticaret sektörü güven endeksi 97,9 değerine yükseldi. Şubat ayında tüketici güven endeksi ise 65,7 değerine geriledi.

Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2016

Mutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı 2015 yılında %56,6 iken 2016 yılında %61,3 oldu. Mutsuz olduğunu beyan eden bireylerin oranı ise %11,4'ten %10,4'e düştü. Yaş gruplarına göre mutluluk düzeyine bakıldığında, 2016 yılında en yüksek mutluluk oranı %65,1 ile 18-24 yaş grubunda, en düşük mutluluk oranı ise %58,2 ile 35-44 yaş grubunda gerçekleşti.

Bireylerin kamu hizmetlerinden genel memnuniyet düzeylerine bakıldığında, 2016 yılı sonuçlarına göre en yüksek artış 9,2 puan ile Sosyal Güvenlik Kurumu hizmetlerinde gerçekleşti. En yüksek memnuniyet oranı 2016 yılında %78,4 ile ulaştırma hizmetlerinde gerçekleşirken bunu sırasıyla; %75,7 ile asayiş, %75,4 ile sağlık, %67,9 ile Sosyal Güvenlik Kurumu, %65,1 ile eğitim ve %57,9 ile adli hizmetlerden memnuniyet takip etti.



Avro Alanındaki Toparlanma: Kalıcı mı, Geçici mi?

Avro Alanı Ekonomileri 2016'nın Son Çeyreğinde ve Ocak Ayında Pozitif Sinyaller Verdi

2008 Küresel Krizi'nden en fazla etkilenen gelişmiş ekonomi olan Avro Bölgesi, aradan geçen 8 yılın en olumlu sinyalini 2016 yılının son çeyreğinde verdi. Son çeyrekte ekonomideki toparlanmaya enflasyon hedefine yaklaşma ve işsizlik oranındaki azalma eşlik etti.

Avro bölgesinde halen 19 ülke var. Bu ülkelerin 2016 yılının son çeyreğindeki büyüme oranı %1,8 olarak gerçekleşti.

Böylece Avro Bölgesi 2016 yılını %1,7 büyüme ile tamamlamış oldu. Bu orana, Yunanistan ve İtalya gibi ekonomik krizi henüz atlattıramamış ülkelere rağmen ulaşılması dikkat çekiyor.

2016 yılında ABD ekonomisi %1,6 büyümeyle gelişmekte olan ülkeler ortalamasına (%1,4) yakın bir büyüme gösterdi. Trump'ın hedefi bu büyüme oranını %4 seviyesine çıkarmak. Ancak ne olursa olsun 2016 yılında Avro Bölgesi uzun yıllar boyunca ilk defa ABD ekonomisinden hızlı büyümüş oldu.

Diğer taraftan, Avrupa Merkez Bankası Avro Bölgesi için %2 oranında bir enflasyonu hedefliyor. Gelişmiş önemli bir kısmında enflasyon sifıra yakın seviyelerde devam ediyor. Bu durum da ekonominin tüketim kanalını ve büyümeyi olumsuz etkileyen bir faktör. **Çoğu merkez bankasının üzerinde mutabık kaldığı optimum enflasyon oranı %2 seviyesi. Avro Bölgesi'nin enflasyonu Ocak ayında %1,8'e ulaştı.** Bu artış büyük ölçüde enerji fiyatlarındaki artıştan kaynaklansa da ekonomideki güçlenmenin de bir öncü işareti.

Benzer şekilde Avro Bölgesi istihdam alanında da olumlu sinyaller veriyor. Aralık ayında işsizlik oranı %9,6 seviyesine geriledi. Bu Mayıs 2009'dan beri en iyi seviye. 2015 yılının aynı ayında işsizlik oranı %10,5 idi. Almanya'daki işsizlik oranı ise %3,9 ile tarihi dip seviyelerde. Bu durum Merkel'in bu yılki seçimlerde en önemli kozu.

Avro Bölgesindeki tüm olumlu gelişmelere rağmen bu durumun kalıcı olduğunu söylemek için henüz çok erken. İtalya'daki geri dönmeyen kredilerin oranı %17,7 ile tarihi zirvelerde. Bu durum İtalya'daki bankacılık kesimine yönelik şüpheleri artırıyor. İtalyan bankacılık kesimindeki olumsuz bir gelişme tüm Avro Ekonomisini sarsacak güçte.

Kamu İhale Kanununda Yapılan Değişiklikler

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemek amacıyla 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda 23 Ocak tarihinde 684 sayılı "Kararname" kapsamında **43**. Kapsamlı değişikliği yapıldı. Ayrıca, ikincil düzey mevzuatta da 25.01.2017 sayılı ve 29959 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan düzenleme ile toplam **108 maddelik** değişiklik yapıldı. Bunlar, ana başlıklar itibarıyla;

- İhale aşamasında sunulacak belgelerde değişiklik ve İhalenin türü ve niteliğine göre bazı yeterlik belgelerinin sunulma zorunluluğu kaldırılması
- Aday veya istekliler tarafından sunulacak olan ve yabancı ülkede düzenlenen belgelerin taşınması gereken hususlar
- Haklarında kamu davası açılan kişilerin ihaleye katılamamaları,
- İş Deneyim Belgelerinin türü ve miktarının belirlenmesi
- Özel sektöre yapılan işlerden elde edilecek iş deneyim belgelerinin kullanım koşulları
- Sınır değer tespiti ve Aşırı Düşük Teklif hesaplamaları
- Banka referans mektubunun her ihalede istenilmemesi
- İş hacmi tutarı (Ciro/Taahhüt altında devam eden hizmet işleri)
- Yurt dışında gerçekleştiren yapım işleri için Türkiye Cumhuriyeti ticaret müşavirlikleri veya ateşelikleri tarafından iş bitirme belgesi düzenlenebilmesi
- Hizmet alım işlerinde yaklaşık maliyet hesaplamalarında yüklenici kar oranının azaltılması
- Geçici teminat mektuplarının elektronik imza kullanılmak suretiyle düzenlenebilmesi
- İhale ilanında yerli malı teklif edenler lehine fiyat avantajı uygulanacağını belirlenmesi
- Elektronik ortamda düzenlenen veya teyidi yapılabilen belgeler için sunulmuş şekline yönelik şartlar

hususlarında gerçekleşmiştir.

Şehir Hastaneleri

16 Ocak 2017 tarihinde yatırım tutarı 325 Milyon TL olan 475 yataklı Yozgat Şehir Hastanesi, 3 Şubat 2017 tarihinde de yatırım tutarı 725 Milyon TL olan 1250 yataklı Mersin Şehir Hastanesi hizmete açılmıştır. 2019 yılına kadar Yüksek Planlama Kurulundan onay almış, toplam yatak sayısı 35.000 olan 26 hastane projesinin hizmete alınması beklenmektedir.

DIŞ POLİTİKA GELİŞMELERİ

Yeniden Alevlenen Eski Mevzular: Kardak ve Enosis Krizleri

Bir süredir Kıbrıs'ta Türk ve Rum taraflar arasında süregelen çözüm müzakereleri 12 Şubat'ta Kıbrıs Rum Kesimi Meclisi'nin aldığı Enosis kararıyla tıkanma noktasına geldi. 1950 yılında Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleşmesi talebiyle Kıbrıslı Rumlar arasında düzenlenen Enosis referandumunun yıldönümünün okullarda kutlanmasını öngören bu kararın Kıbrıs Rum Kesimi Meclisi tarafından onaylanması Türk tarafında tepkilere yol açtı. Kararın ardından 16 Şubat'ta yapılan çözüm görüşmelerinde KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı Rum lider Nicos Anastasiadis'ten Enosis kararını kamuoyu önünde kınamasını ve uygulamaya geçmemesi için gerekli tedbirleri almasını talep etti. Anastasiadis ise kapıyı vurarak çıkıp, görüşmeleri terk etti. Bunun üzerine Türk lider Akıncı 23 Şubat tarihinde yapılması planlanan bir sonraki görüşmeye, Rum liderin bu iki talep konusunda herhangi bir adım atmadığını gerekçe göstererek katılmama kararı aldı.

Anastasiadis toplantı öncesinde yaptığı açıklamada müzakerelere devam etmeye hazır olduğunu belirtti ve Rum Meclisi'nin almış olduğu kararın yanlış olduğunu fakat Türk tarafının bu karara göstermiş olduğu aşırı tepkinin de haksız olduğunu ifade etti. Rum lider her ne kadar Enosis kararının yanlış olduğunu söylese de, partisi DİSİ'nin taslağın meclis komitesinden geçmesine destek vermesi, ardından da meclisteki oylamada çekimser kalması Anastasiadis'in bu karara gizli destek verdiği izlenimini uyandırmaktadır. Enosis kararı yüzünden Türklerin 23 Şubat'taki görüşmelere katılmamasını aşırı bir tepki olarak niteleyen Anastasiadis, bu sayede Türk tarafını masayı terk eden taraf olarak göstermek istemektedir.

Son haftalarda Akdeniz'deki bir diğer önemli gelişme ise 1996 yılında Türkiye ile Yunanistan'ı savaşın eşiğine getiren Kardak kayalıkları oldu. Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın Kardak krizinin 21. yıldönümünde inceleme ve denetlemelerde bulunmak üzere bir hücum botuyla bölgeye gitmesi Kardak krizini tekrar gündeme getirdi. Ayrıca, bu ziyaret Yunanistan'ın 8 darbeci askeri Türkiye'ye iade etmeme kararının hemen ardından gerçekleşti. Ziyaret esnasında Yunan botlarının Türk hücum botlarını engelleme teşebbüsünde bulunması ve geçtiğimiz günlerde bir Yunan savaş gemisi ile Türk botunun bölgede burun buruna gelmesi, önümüzdeki dönemde Kardak kayalıkları ve diğer statüsü belirsiz kayalıklar üzerinden Ege'de yeni bir Türk-Yunan çekişmesi göreceğimize dair ciddi işaretler vermektedir.

Suriye Meselesinde Yeni Dönem ve Türk Dış Politikasında Denge Arayışları

Suriye İç Savaşı başladığı ilk günden bu yana Türk Dış Politikası açısından çeşitli kırılma anlarını da beraberinde getirdi. Ancak özellikle 2015 Kasım'ında düşürülen Rus uçağı ve sonrasındaki gelişmeler Suriye meselesinin Türk Dış Politikasını nasıl derinden etkilediğini en net gösteren aylara sahne oldu. Rusya ile bozulan ilişkiler sonrası Suriye'de sahada etkisiz kaldığı algısı güçlenirken, devletin ilgili kurumları bu cendereden çıkış için yollar aramaya başlamıştı. Rusya ile yakınlaşma ve sonrasında gelen Fırat Kalkanı harekâtı bu algıyı bir nebze olsun kırarken, Halep'in düşüşü ve ABD'nin PYD ile olan ilişkisinin yeni zırhlı araç sevkiyatı ile derinleşmesi bu endişelerin tamamen ortadan kalkmasına engel teşkil etti.

Trump yönetiminin 20 Ocak'ta görevi devralmasıyla birlikte Türk Dış Politika yapıcılarını da gerilen Türk-Amerikan ilişkilerini yeniden rayına oturtma ve Rusya ile zaman zaman orantısız olduğu düşünülen ilişkiye bir denge getirmek üzere yeni yönetimle görüş alışverişini hızlandırdılar. Bu kapsamda hem Genelkurmay Başkanları seviyesinde (İncirlik) hem Başbakan /Başkan Yardımcıları düzeyinde görüşmeler yeni bir dönem için yol arayışları şeklinde yorumlanabilir. Bu arada sahada Bab'ın Türk Ordusu destekli Özgür Suriye Ordusu(ÖSO) mensuplarınca DEAŞ'tan temizlenmesi hem yerel hem de uluslararası ölçekte bundan sonraki hedefin neresi olacağı konusunda dedikoduları da beraberinde getirdi. Afrin, Tel Abyad, Rakka gibi hedefler üzerinde konuşulurken Cumhurbaşkanı'nın Rakka'da ABD ile beraber operasyon yapılarak buranın da "katil sürüsü DEAŞ'tan temizlenebileceğini" söylemesi gündemi bir kez daha Türk-Amerikan ilişkilerinde yeni dönemin ipuçlarına çevirdi.

Suriye bağlamında Türk Dış Politikasındaki denge arayışları hem Rusya hem ABD ile ortak çıkar alanları ve PYD ve DAEŞ tehdidini bu kapsamda bertaraf etme hedeflerine yoğunlaşırken, Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'nun Bahreyn'de yaptığı İran çıkışı da yeni dönem Türk-Amerikan ilişkileri açısından not edilmesi gereken bir detay olarak tarihteki yerini aldı. Daha sonra Başbakan düzeyinde de ifade edilen İran yayılmacılığın rahatsızlık vurgusu, İran'a karşı şahin politikalar vadeden Trump yönetiminde nasıl bir karşılık bulacak ilerleyen günlerde hep birlikte göreceğiz.

Önümüzdeki günlerin temel dış politika gündemleri büyük oradan Türk-Amerikan ilişkilerinin rayına oturup oturamayacağı ve eğer bir yeniden ortaklık söz konusu olacaksa bunun alanda(PYD, İran vb.) nasıl icra edileceği üzerine yoğunlaşacak gibi durmaktadır. İç kamuoyu ise bu bağlamda TSK'nın olası bir Rakka harekâtının özellikle insani maliyeti üzerine tartışmaya hazırlanıyor görünmektedir. Her ne kadar 16 Nisan tarihinde gerçekleştirilecek olan Anayasa referandumu bütün bu dış politika tartışmalarını biraz gölgede bırakıyor görünse de uluslararası siyasi hayatın akışı durmadığı sürece bu can yakıcı konular önümüze gelmeye devam edecek gibi görünmektedir.

ABD'nin İran ve Kuzey Kore Macerası Yeniden Başlıyor

ABD ile İran ve Kuzey Kore arasında inişli çıkışlı bir seyir izleyen gerilim ve tansiyon Trump Kabinesinin göreve başlamasıyla birlikte yeniden tırmanıyor. Radikal gruplarla mücadeleyi dış politika önceliklerinde en üst sıraya koyduğunu belirten Trump Yönetimi İran ve Kuzey Kore'ye karşı füze savunma sistemi oluşturulacağı ifade etti. ABD devletinde İran ve Kuzey Kore ile ılımlı bir politika izlemeyi tercih eden ekiplerin Trump yönetimiyle güçlü ilişkiler kuramaması ve şahin kanadın tekrar etkisini arttırmasıyla birlikte bu iki ülkenin nükleer testlerini başlatmaları üzerine gerilim önümüzdeki günlerde daha da artacak gibi görünüyor. Birleşmiş Milletlerin 2231 sayılı Konsey Kararını ihlal etmeye başladıkları için bu iki ülkeye yaptırımlar yeniden gündeme gelirken bu defa yaptırımların bu ülkelere destek sağlayan Rusya ve Çin'deki şirketlere de genişletilmesi gündeme getiriliyor.

Trump Yönetiminde İlk Fire: Flynn İstifasını Verdi

ABD yeni Başkanı Donald Trump'ın güvenlik danışmanı olarak göreve başlayan Michael Flynn'ın göreve başlayalı 1 ay olmadan Rus Büyükelçisi ile görüşmelerini Başkan Yardımcısı Mike Pence'e yanlış ve eksik iletmişti gerekçesiyle istifası istendi ve Flynn geçtiğimiz Pazartesi istifasını verdi. Görevi Joseph Kellogg'a devreden Flynn Rusya ile iyi ilişkiler geliştirilmesini savunuyordu. Bu istifa, Trump'ın Rusya'nın işgal ettiği Kırımı Ukrayna'ya geri iade etmesi gerektiği yönündeki açıklamaları ile birlikte düşünüldüğünde, Obama Yönetimini Rusya ile gereğinden fazla sert bir politika takip ettiği için eleştiren Trump ve Kabinesinin de anti-Rusya temelinde bir strateji yürütebileceğinin ilk sinyalleri olarak yorumlanabilir.

Hocalı Katliamının 25. Yılı

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra Kafkaslar kanlı çatışmalara sahne oldu. Ermenistan ile Azerbaycan arasında cereyan eden bu çatışmalar sırasında Hocalı kasabasını ele geçirmek isteyen Ermenistan ordusu üç koldan gece vakti yoğun top ve tank atışları altında saldırıya geçti. Dehşetin ve katliamın büyüklüğü 26 Şubat 1992 sabahı güneşin doğumuyla ortaya çıktı. Siviller toplu şekilde öldürülmüş, insanlara cesetleri tanınamayacak hale gelecek derecede işkenceler yapılmıştı. 106'sı kadın, 83'ü çocuk olmak üzere 613 Azerbaycan Türkü, Ermeni çetelerce katledilmişti.

Azerbaycan, Hocalı'da yaşananların, başta 1949 Cenevre Sözleşmeleri ve Birleşmiş Milletlerin (BM) Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi olmak üzere uluslararası sözleşmelerin ihlali olduğunu belirtmekte ve Hocalı'nın soykırım olarak tanınması için çaba göstermektedir.

Geçen yıl meydana gelen çatışmalarda, Azerbaycan Karabağ'da küçük toprak kazanımları elde etmiş olmasına rağmen Azerbaycan topraklarının yaklaşık %20'sini oluşturan bölgede Ermeni işgali devam etmektedir. Son haftalarda Ermeni güçlerinin sızma girişimleri ve iki tarafın da kayıplar verdiği küçük çaplı çatışmalar dikkate alındığında Karabağ Sorunu 2017 yılında da gündemde önemli bir yer işgal edecek gibi görünmektedir.

III. Milli Kültür Şurası

03-05 Mart tarihleri arasında, İstanbul Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda III. Milli Kültür Şurası düzenlenecek. İlki 1982 yılında, ikincisi ise 1989 yılında düzenlenen kültür şuralarının üzerinden çeyrek asırdan fazla bir süre geçtikten sonra yeni bir kültür şurasının düzenlenecek olması, Kültür ve Turizm Bakanlığının politikalarını gözden geçirme ve güncellemesi için önemli bir fırsat niteliğinde.

Zira iki yüzyılın kesişim noktasına denk gelen bu sürede zamanın akışı hızlanmakta, teknoloji ve iletişim araçlarının gelişmesi ve ilerlemesi Dünyayı küçültmekte, Sistemler ve ülkeler yaratıcı yıkım süreçlerine tabi olmakta, hâkim ideolojilerin değişimlere uğramaktadır. Dolayısıyla kültür dediğimiz kavramın kendisinin de gerek bireyler, gerek devletler gerekse uluslararası organizasyonlar nezdindeki algılanışı değişmekte ve bu değişim hepimizin hayatına çeşitli biçimlerde etki etmekte.

Bugün ise belki de dünya genelinde yaşanan ama yakın coğrafyamızdakilerin şiddetini derinden hissetmemizden ötürü bu civara has zannettiğimiz hareketlenmelerin, bizi yeni tavır alışlara, değerlendirmelere ve önceliklerimizdeki sıralamayı gözden geçirmeye zorladığı bir zamanı yaşıyoruz. Böyle bir dönemde kültür üzerine yapılacak istişarelerin hem 30 yıllık mazinin muhasebesini yapmak hem de atıye dair bir pozisyon alma fırsatı doğurması muhtemeldir.

Şura'nın İlk gününde Kültür ve Turizm Bakanı Sn. Nabi Avcı'nın moderatörlüğünde yapılacak iki oturumda Alev Alatl, İlber Ortaylı, İbrahim Kalın ve Mehmet Genç gibi değerli akademisyenlerin konuşacağı, takip eden günlerde ise alanında saygın isimlerin katılımıyla Kültür Ekonomisinden, Kültürel Diplomasiye 17 farklı alanda komisyon toplantılarının düzenleneceği III. Milli Kültür Şurasının kültür politikasına yeni bir soluk getirmesini temenni ediyoruz.

Bilim Tarihi

ESAGEV Tarih masası koordinatörü Osman Kocabaş tarafından kaleme alınan Bilim Tarihi makalelerimize sitemizde yer vermeye başladık. Şu ana kadar;

Hıristiyan Batıda Eğitim – Bilim Tarihi Serisi (1)

Müslüman Doğuda Eğitim – Bilim Tarihi Serisi (2)

Bağdat Hikmet Evi – Bilim Tarihi Serisi (3)

Cumhuriyet'in Erken Yıllarında Türkiye'de Bilimsel Hareket - Bilim Tarihi Serisi (4)

Yazılarımız yayımlandı.

ESAGEV'DEN HABERLER

- ESAGEV seminerleri, Ocak ayından itibaren her ayın 3. cuması Hamamönü Kabakçı Konağı'nda devam ediyor.
- Bu yılki seminerlerimizin ilki 20 Ocak'da Doç. Dr. M. Serdar Palabıyık'ın (TOBB Ün.v.) katılımıyla "Osmanlı Münevverlerinde Medeniyet Düşüncesi" konusunda, ikincisini ise 17 Şubat tarihinde Prof. Dr. Mustafa Öztürk'ün katılımıyla "FETÖ'nün teolojik arkaplanı" konularında Altındağ Hamamönü Kabakçı Konağı'nda gerçekleştirdik.
- Bir sonraki Hamamönü ESAGEV Cuma Söyleşisi 17 Mart 2017 günü düzenlenecektir.
- www.esagev.org adresinde faaliyet gösteren ESAGEV internet sitesi güncellenmiştir. İçeriğe ilişkin katkı ve görüşleriniz bizleri memnun edecektir.
- Bülten ve etkinliklerimizden haberdar olmak için esagev.iletisim@gmail.com adresine e-posta adresinizi iletebilirsiniz ya da twitter hesabımız (@esagev_org) aracılığıyla temasa geçebilirsiniz.

Not:

Bu çalışmada yer alan bilgiler; herkes tarafından erişilebilir ve kamuya açık kaynaklardan derlenmiştir. Burada yer alan bilgi ve görüşler Vakıf çalışanlarımızın kişisel görüşleridir, çalıştıkları kurumları bağlamaz Yapılan yorumlar ve tahminler, hiçbir şekilde yatırım tavsiyesi olarak değerlendirilemeyecektir. Söz konusu kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu bilgilerin kullanılmasından doğabilecek zararlardan dolayı, ESAGEV hiçbir sorumluluk kabul etmez. İşbu bülten içerisindeki bilgilere ait telif hakkı Vakfımıza ait olup, üçüncü kişilerce izinsiz kullanılamaz, çoğaltılamaz.

ESAGEV

Eskişehir Yolu, Ufuk Üniversitesi Caddesi Arma Kule No: 11/34 Çankaya, Ankara

Tel: +90 (312) 468 46 00

www.esagev.org

iletisim@esagev.org
